

Блок "Збирання харкотиння для лабораторних досліджень"

Харкотиння — патологічний секрет органів дихання, що виділяється під час кашлю. Важливе діагностичне значення має не тільки кількість харкотиння, яке хворий збирає в плювальницю на протязі доби, але і його якісний склад. Це допомагає визначити характер патологічного процесу в бронхах і легенях. Найбільші діагностичні можливості має дослідження лише вірно зібраного матеріалу, тому що у разі недостатньої підготовки хворого, неправильного зберігання харкотиння перед дослідженням, в ньому можуть знаходитися залишки їжі, слина; ті ж елементи, які повинні бути досліджені, можуть руйнуватися. Лабораторне дослідження харкотиння допомагає не тільки встановленню діагнозу захворювання, але й відіграє роль у призначенні медикаментозних засобів для лікування хворого.

Блок "Збирання харкотиння для лабораторних досліджень" включає практичні навички:

Ном ер п/п	Назва практичного навичку	Рівень відповід альності
А.	Збирання харкотиння для загального клінічного аналізу.	3
Б.	Збирання харкотиння для виявлення міко бактерій туберкульозу.	3
В.	Збирання харкотиння на антибіотикограму (чутливість мікрофлори до антибіотиків).	3
Г.	Збирання харкотиння для виявлення атипових (ракових) клітин.	3
Г.	Дезінфекція харкотиння. Дезінфекція і стерилізація плювальниць, банок.	3

1

Оснащення блоку:

стерильна кишенькова плювальниця з кришкою або стерильна банка ємністю 250 мл з кришкою, чиста суха банка ємністю 250 мл з кришкою, пробірки, підставка під пробірки, лоток. Розчини: 2% натрію гідрокарбонату, 0,01% перманганату калію, фурациліну 1:5000. Розчини: 5% хлораміну, 5% хлорного вапна. Сухе хлорне вапно. Промарктований посуд для знезаражування харкотиння, плювальниць, банок, пробірок. Промарктований посуд для

кип'ятіння плювальниць, банок. Газова або електрична плита.
Сухожарова шафа.

СХЕМА НАПИСАННЯ АЛГОРИТМУ ПРАКТИЧНОГО НАВИКУ

Місце проведення.

Оснащення робочого місця.

Попередня підготовка до виконання навичку.

Основні етапи виконання навичку.

А. ЗБИРАННЯ ХАРКОТИННЯ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО КЛІНІЧНОГО АНАЛІЗУ.

Загальний клінічний аналіз передбачає макроскопічне, мікроскопічне та бактеріологічне дослідження харкотиння. При макроскопічному дослідженні харкотиння визначають: кількість, колір, консистенцію, запах, наявність різних домішок. При мікроскопічному дослідженні харкотиння знаходять: епітеліальні клітини, лейкоцити, еозинофіли, еритроцити та інші елементи. /. Місце проведення:

стаціонар, домашні умови.

Оснащення робочого місця:

Чиста суха банка ємністю 250 мл з кришкою.

Супроводжуюча етикетка.

Розчини: фурациліну 1:5000, 0,01% перманганату калію, 2% натрію гідрокарбонату.

Ящик для транспортування матеріалу.

3% розчин хлораміну в промаркірованій ємності.

Попередня підготовка до виконання навичку:

підготувати чисту суху банку ємністю 250 мл з кришкою;

написати направлення, в якому вказати дані

а) для стаціонарного хворого:

В лабораторію Загальний клінічний аналіз харкотиння Прізвище, ім'я та по батькові (хворого) Відділення стаціонару № палати Дата

Підпис лікаря

б) для амбулаторного хворого:

В лабораторію Загальний клінічний аналіз харкотиння Прізвище, ім'я та по батькові хворого Домашня адреса Дата

Підпис лікаря

прикріпити супроводжуючу етикетку до банки;

для стаціонарного хворого банку з кришкою принести в палату звечора;

провести інструктаж хворого про правила збирання харкотиння:

а) порекомендувати хворому збирати харкотиння вранці натще, коли його найбільше скупчується в бронхах і воно найбільш багате мікрофлорою;

б) перед збиранням харкотиння почистити зуби м'якою зубною щіткою і прополоскати рот спочатку теплою водою, а потім розчином фурациліну 1:5000 (або 0,01% розчином перманганату калію, або 2% розчином натрію гідрокарбонату). IV. Основні етапи виконання навичку:

Для отримання достовірних результатів дослідження попередити хворого, щоб він збирав харкотиння, яке виділяється при відкашлюванні, а не слину, яка виділяється при відхаркуванні.

Зняти кришку з чистої сухої банки ємністю 250 мл.

Відкашляти харкотиння (3-5 мл) у банку.

Закрити банку кришкою.

Свіжовиділене харкотиння відправити до лабораторії в спеціально призначеному ящику протягом 2 годин з моменту його збирання, тому що при тривалому стоянні в ньому розмножується мікрофлора і відбувається лізис (руйнування) клітин.

Ящик після використання продезінфікувати дворазовим протиранням полотниною, змоченою у 3% розчині хлораміну.

Б. ЗБИРАННЯ ХАРКОТИННЯ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ МІКОБАКТЕРІЙ ТУБЕРКУЛЬОЗУ.

/ . Місце проведення:

стаціонар, домашні умови.

Оснащення робочого місця:

Стерильна кишенькова плювальниця з кришкою або стерильна банка ємністю 250 мл з кришкою.

Супроводжуюча етикетка.

Ящик для транспортування матеріалу.

5% розчин хлораміну в промаркірованій ємності.

Попередня підготовка до виконання навичку:

заздалегідь взяти з бактеріологічної лабораторії стерильну кишенькову плювальницю з кришкою або стерильну банку ємністю 250 мл з кришкою;

написати направлення, в якому вказати дані а) для стаціонарного хворого:

В лабораторію Аналіз харкотиння на БК Прізвище, ім'я та по батькові хворого Відділення стаціонару № палати Дата

Підпис лікаря

б) для амбулаторного хворого:

В лабораторію Аналіз харкотиння на БК Прізвище, ім'я та по батькові хворого Домашня адреса Дата

Підпис лікаря

- прикріпити супроводжуючу етикетку до кишенькової плювальниці або до банки.

IV. Основні етапи виконання навичку:

Мікобактерії туберкульозу виявляються тільки в тому випадку, коли їх кількість в 1 мл харкотиння становить не менше 100 тис. , а тому збирати харкотиння для виявлення мікобактерій туберкульозу можна декількома методами:

При значному виділенні харкотиння вранці, після туалету ротової порожнини та відкашлювання зібрати харкотиння в стерильну кишенькову плевальницю або стерильну банку, не торкаючися ротом і руками країв.

При виділенні малої кількості харкотиння після відкашлювання зібрати його в кишенькову плевальницю або банку, не торкаючися ротом і руками країв протягом 1-3 днів. Після кожного спльовування негайно щільно закрити плевальницю або банку кришкою.

Зберігати харкотиння на протязі 1-3 днів у прохолодному місці (краще всього у холодильнику).

Матеріал після збирання відправити до лабораторії в спеціально призначеному ящику, який після використання продезінфікувати дворазовим протиранням полотниною, змоченою у 5% розчині хлораміну.

В. ЗБИРАННЯ ХАРКОТИННЯ НА АНТИБІОТИКОГРАМУ (ЧУТЛИВІСТЬ МІКРОФЛОРИ ЛЮ АНТИБІОТИКІВ).

Дане дослідження допоможе виявити збудника захворювання та чутливість його до різних антибіотиків. Від цього залежить ефективність лікування. Збирати харкотиння на антибіотикограму найбільш доцільно до початку лікування хворого антибіотиками. /.

Місце проведення:

стаціонар, домашні умови.

II. Оснащення робочого місця:

Стерильна кишенькова плевальниця з кришкою або стерильна банка ємністю 250 мл з кришкою.

Супроводжуюча етикетка.

Розчини: фурациліну 1:5000, 0,01% перманганату калію, 2% натрію гідрокарбонату.

Ящик для транспортування матеріалу.

3% розчин хлораміну в промаркірованій ємності.

III. Попередня підготовка до виконання навичку:

заздалегідь взяти з бактеріологічної лабораторії стерильну кишенькову плевальницю з кришкою або стерильну банку ємністю 250 мл з кришкою;

написати направлення, в якому вказати дані а) для стаціонарного хворого:

В лабораторію Аналіз харкотиння на антибіотикограму Прізвище, ім'я та по батькові хворого Відділення стаціонару № палати Дата Підпис лікаря

б) для амбулаторного хворого:

В лабораторію Аналіз харкотиння на антибіотикограму Прізвище,
ім'я та по батькові хворого Домашня адреса Дата

Підпис лікаря

прикріпити супроводжуючу етикетку до кишенькової плювальниці
або до банки;

провести інструктаж хворого про правила збирання харкотиння
(навик "А").

IV. Основні етапи виконання навичку:

Зняти кришку з стерильної кишенькової плювальниці або стерильної
банки ємністю 250 мл.

Відкашляти і швидко сплюнути в стерильний посуд харкотиння, не
торкаючися ротом і руками його країв.

Закрити плювальницю або банку кришкою.

Після збирання матеріал доставити до лабораторії в спеціально
призначеному ящику, який після використання продезінфікувати
дворазовим протиранням полотниною, змоченою у 3% розчині
хлораміну.

Г. ЗБИРАННЯ ХАРКОТИННЯ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ АТИПОВИХ (РАКОВИХ) КЛІТИН.

I. Місце проведення:

стаціонар, домашні умови.

II. Оснащення робочого місця:

Чиста суха банка ємністю 250 мл з кришкою.

Бланки направлень.

Розчини: фурациліну 1:5000, 0,01% перманганату калію, 2% натрію
гідрокарбонату.

Ящик для транспортування матеріалу.

3% розчин хлораміну в промаркірованій ємності.

Попередня підготовка до виконання навичку:

підготувати чисту суху банку ємністю 250 мл з кришкою;

написати направлення, в якому вказати дані

а) для стаціонарного хворого:

В лабораторію Аналіз харкотиння на атипіві клітини Прізвище, ім'я
та по батькові хворого Відділення стаціонару № палати Дата

Підпис лікаря

б) для амбулаторного хворого:

В лабораторію Аналіз харкотиння на атипіві клітини Прізвище, ім'я
та по батькові хворого Домашня адреса Дата

Підпис лікаря

прикріпити супроводжуючу етикетку до банки;

провести інструктаж хворого про правила збирання харкотиння
(навик "А");

для збільшення ймовірності потрапляння пухлинних клітин в харкотиння, бажано попередньо застосувати інгаляції з протеолітичним ферментом трипсином, який сприяє відходженню харкотиння із найбільш глибоких відділів бронхіального дерева.

Основні етапи виконання навичку:

Зняти кришку з чистої сухої банки ємністю 250 мл.

Відкашляти харкотиння (3-5 мл) у банку.

Закрити банку кришкою.

Банку поставити у спеціальний ящик. Матеріал негайно доставити до лабораторії, тому що атипові клітини швидко руйнуються.

Ящик після використання продезінфікувати дворазовим протиранням полотниною, змоченою у 3% розчині хлораміну.

Г. ДЕЗІНФЕКЦІЯ ХАРКОТИННЯ. ДЕЗІНФЕКЦІЯ І СТЕРИЛІЗАЦІЯ ПЛЮВАЛЬНИЦЬ. БАНОК.

/. Місце проведення:

лабораторія.

II. Оснащення робочого місця:

Промаркіровані ємності для дезінфекції харкотиння, плювальниць, банок, пробірок.

5% розчин хлораміну або 5% розчин хлорного вапна.

Сухе хлорне вапно.

Посуд для кип'ятіння плювальниць, банок.

Газова або електрична плита.

Сухожарова шафа.

Бікс спеціально пристосований для проведення стерилізації пробірок в автоклаві.

Попередня підготовка до виконання навичку:

одягнути гумові рукавички, поліетиленовий фартух;

приготувати 5% розчин хлораміну (50 г хлораміну на 950 мл води).

Основні етапи виконання навичку:

Харкотиння злити у промаркіровану ємність для дезінфекції.

Дезінфекцію харкотиння провести сухим хлорним вапном із розрахунку 1:5.

Тривалість дезінфекції — 2 години.

Після дезінфекції харкотиння вилити у каналізацію.

Плювальниці, банки або пробірки звільнити від харкотиння.

Замочити у 5% розчині хлораміну або 5% розчині хлорного вапна.

Тривалість дезінфекції — 6 годин.

Після дезінфекції плювальниці, банки, пробірки помити під проточною водою.

Плювальниці та банки простерилізувати:

а) повітряним методом стерилізації (в сухожаровій шафі при температурі 180°C протягом 60 хв.). Плювальниці та банки, що підлягають стерилізації повітряним методом, попередньо підсушити;

б) методом кип'ятіння (при відсутності сухожарової шафи) в 2% розчині натрію гідрокарбонату протягом 30 хв.

Пробірки простерилізувати паровим методом стерилізації (в автоклаві при температурі 120°C, тиску 1,5 атмосфер протягом 45 хвилин). Пробірки, попередньо підсушити.

Знищення культури туберкульозної палички, яка виросла в пробірках та на поживному середовищі, провести в автоклаві при температурі 132°C, тиску 2 атмосфери протягом 20 хвилин. Пробірки для автоклавування ставлять в спеціально пристосований для цього бікс.

Стерильні плювальниці, банки негайно закрити кришкою і зберігати на лотку; накрити чистою серветкою.

Стерильні пробірки закрити стерильними ватними пробками і зберігати у спеціальній підставці для пробірок.